

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УДУФВІС

Г. Є. ВЕРИЧ, С. К. КЛИМЕНКО,
А. А. ПЛАШЕВИЧ,
П. Є. ГУСЕВ, ХАДЖИ БЕК СОФІАН.

*Український державний університет фізичного виховання
і спорту*

Сучасна інтеграція біологічних наук, спрямована на збереження, зміцнення і відновлення здоров'я, потребує більш тісних взаємовідносин між медициною та фізичною культурою, особливо враховуючи те, що в останні роки все більше значення у вторинній профілактиці захворювань, зміцненні та збереженні здоров'я і працездатності, ліквідування наслідків патологічного процесу набуває фізична реабілітація як ведуча частина загальної системи відновлювальних заходів.

Для більш швидкого одужання, відновлення здоров'я і працездатності необхідно знати механізми формування здоров'я, методики його зміцнення і збереження, механізми розвитку помежових становищ, принципи і закономірності розвитку хвороб і відновлення функціональних можливостей організму.

З метою підвищення ефективності лікувально-профілактичних заходів у ряді економічно розвинутих країн розроблені основи фактично нової для нашої країни дисципліни - реабілітації, предметом якої є принципи і закономірності відновлювального лікування хворих, методи його проведення і організаційні форми.

Відомо, що оптимальна рухова активність, спеціалізовані фізичні вправи, основні навички гігієни і здорового способу життя являються компонентами здоров'я і гармонійного розвитку особи.

Враховуючи ці положення і керуючись законом

України (про освіту), а також наказом Міністерства освіти № 311 від 21. 08. 93.р.” Про положення про ступеневу систему освіти”, переліком напрямків вищої базової освіти і класифікаційних рівнів у навчальних закладах України, наукова рада Українського державного університету фізичного виховання та спорту запровадила цільову підготовку спеціалістів з профілюючої спеціалізації «Фізична реабілітація», яка заснована на викладанні знань, умінь та навичок відновлювального лікування хворих за допомогою методів фізичної медицини і фізіокінезотерапії при передпатологічних станах у процесі лікування та після перенесених захворюваннях.

В той же час в університеті була відкрита кафедра фізичної реабілітації - головною метою якої є підготовка спеціалістів-реабітологів. На кафедрі проходять підготовку студенти-іноземці, українські студенти, а також бажаючі на базі вищої фізкультурної освіти здобути спеціалізацію фізична реабілітація (5 курс).

Кожна з цих груп, що навчаються має свої особливості викладання фізичної реабілітації і свою учбову програму. Комплекс дисциплін, що викладаються на кафедрі вміщує 14 дисциплін, головними з яких є: основи загальної та окремої патології, методи фізичної медицини (фізіо, бальнеотерапія), масаж, дієтотерапія, курортологія, методи досліджень в фізичній реабілітації клініко-лабораторна діагностика. фізична реабілітація при захворюваннях різних систем та органів (4 дисципліни), функціональна діагностика та 2 спецкурси.

Програма з фізичної реабілітації для студентів передбачає оволодіння знаннями, вмінням та навичками, достатніми для сумісного з лікарем планування організації, проведення, обліку та контролю ефективності програми фізичної реабілітації на усіх етапах відновлення здоров'я, працездатності, забезпечення психологічної підтримки, діяльності з первинної профілактики захворюваності на базі пропаганди здорового способу життя, модифікації і

ліквідації факторів ризику.

Навчальною програмою з фізичної реабілітації передбачаються наступні розділи:

1. «Основи фізичної реабілітації» - формують загальні уявлення про предмет фізична реабілітація ; у ньому викладаються механізми лікувальної дії фізичних вправ , масажу та природних чинників , засоби та методи фізичної реабілітації , організація та форми фізичної реабілітації при комплексному лікуванні , фізичні методи відновлювального лікування і оцінка його ефективності.

2. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів формує знання та практичні навички реабілітації при серцево-судинних захворюваннях, захворюваннях органів дихання , шлунково- кишкових та сечовивідних систем , обміну речовин , при вагітності , пологах і післяпологовому періодах , також готує студентів до праці реабілітолога у клініці внутрішніх хвороб.

3. Фізична реабілітація при травмах і деформаціях опорно-рухового апарату - формує знання фізичної реабілітації при даній патології , а також знання та вміння приватних методик при пошкодженнях кісток , порушеннях осанки , остеохондрозі, ампутаціях , опіках і готує студента до праці в травматологічному відділенні , амбулаторії, санаторії.

4. Фізична реабілітація при хірургічних захворюваннях - формує знання та практичні навички реабілітації хворих після операційних втручань на органах черевної і грудної порожнини, готує студента до роботи в хірургічній клініці .

5. Фізична реабілітація при захворюваннях та пошкодженнях нервової системи - формує знання та практичні навички реабілітації хворих із захворюваннями нервової системи і готує студентів до праці у неврологічному відділенні .

Програмою передбачено лекції із вказаних розділів, до клінічну та клінічну практику , семінари та самостійну

роботу студентів.

Дуже важливою на наш погляд є - дисципліна "Методи фізичної медицини", яка викладається в обсязі 70 годин. Студенти вивчають основи фізіо-бальнеотерапії та декілька приватних методик. Заняття проводяться в аудиторіях університету та на клінічних базах.

У зв'язку з статусом спеціаліста з фізичної реабілітації у нас в країні, він сприймається як фахівець з лікувальної фізичної культури та масажу, а фізіо- та бальнео- процедури призначаються і проводяться медичними працівниками. За кордоном, зокрема в країнах арабського світу та Ізраїлі, звідкіля наші студенти-іноземці, спеціаліст з фізичної реабілітації поряд з лікувальною фізичною культурою та масажем повинен володіти низкою приватних методик апаратної фізіотерапії. Тому необхідно не тільки навчати студентів різним методикам, що ми зокрема робимо при проходженні клінічної практики з реабілітації при захворюваннях внутрішніх органів і з реабілітації в травматології та ортопедії, а й документально це оформлювати чи в додатку до диплому чи в якийсь інший спосіб.

Найбільш доцільно було б мати найбільш необхідні апарати з фізіотерапії на кафедрі і навчати студентів як ними користуватися.

Для успішної реалізації завдань навчання студентів з дисципліни «Фізична реабілітація» необхідно враховувати такі принципи позиції.

1. Необхідна чітка послідовність у викладанні дисциплін медико-біологічного циклу. Студенти, які приступають до вивчення дисципліни фізична реабілітація повинні мати значний об'єм та рівень знань з анатомії і динамічної анатомії, фізіології, біомеханіки, загальної та приватної патології, основ масажу і таке інше.

2. Успішне викладання фізичної реабілітації в певній мірі залежить від організації та проведення клінічної практики, яка повинна проводитися разом з лікарем та

методистом з лікувальної фізкультури на базах відповідних лікувально-профілактичних закладів.

PECULIARITIES OF PHYSICAL REHABILITATION SPECIALIST TRAINING

At the department of Physical Rehabilitation of the University there are foreign students, with full-time form of study and post graduate course in their fifth year. Every of groups of students has its own peculiarities in physical rehabilitation training and its own educational program. The department offers a complex of disciplines to be enclosed: methods of physical medicine, massage, dietotherapy, health-resort therapy and the like. The majority of classes are being held in specialized hospitals. In future it is expected to implement an extra-mural form of study.

ДО ПИТАННЯ ПРО НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ”

АНДРІЙ ВОВКАНИЧ, ВОЛОДИМИР ТРАЧ

Львівський державний інститут фізичної культури

Одним з найважливіших питань розбудови сучасної системи реабілітації є підготовка кадрів, які становили б її кістяк. Розв'язуючи цю проблему, потрібно брати до уваги, якими знаннями, вміннями та навичками має володіти майбутній спеціаліст-реабілітолог, а також максимальну доцільність внесення змін у вже існуючі навчальні плани і програми.

Оскільки згідно Української стандартної класифікації професій, розробленої Міністерством праці України на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти (International Standard Classification of Occupation), підготовка фахівців з фізичної реабілітації покладається на інститути фізичної культури, перед нами постало завдання розробити навчальний план з нової спеціальності.